

Hôm sau, đại đội trưởng Khái dẫn quân về, chưa kịp mở mồm báo cáo, tiểu đoàn trưởng Trúc đã xua xua tay:

— Thôi thôi, không phải báo cáo nữa, biết rồi. Tôi biết là các cậu đội số ngay từ đầu cơ mà, nên tôi không thêm ở lại xem các cậu nữa. Thật ề. cả mặt. Tập với chả tành như thế đấy!

Đại đội trưởng Khái thật như Từ Hải chết đứng, tím mặt lại không nói được câu nào.

Khác với tiểu đoàn trưởng Trúc, trưởng ban công binh, thiếu tá Càng thì vui mừng phấn khởi ra mặt. Sau khi nghe anh Thành báo cáo tình hình kết quả diễn tập, anh vui vẻ thật sự, luôn miệng cười cười nói nói; trước hết anh họp ban lại đề thống nhất nhận định, đánh giá:

— Đây là sáng kiến của tập thể ban ta, thành tích chung của ban, mọi người đều có công sức đóng góp. Nó là bước ngoặt đầu tiên trong lịch sử huấn luyện công binh của sư đoàn ta... Tuy tôi bận không xuống chỉ đạo diễn tập được, nhưng cũng đã bàn bạc thống nhất mọi phương án sẵn rồi, đồng chí Thành và các đồng chí cứ thế mà làm. Hàng ngày tôi vẫn theo dõi bám sát cuộc diễn tập để sẵn sàng đối phó với mọi tình huống xảy ra.

Hôm sau, trong buổi giao ban hàng ngày, rồi trong cuộc họp cơ quan, trong khi hội ý chỉ ủy... nghĩa là ở đâu anh cũng tranh thủ báo cáo là: «Ban công binh đã tích cực chủ động đề xuất và chỉ đạo cuộc diễn tập rất tốt, bảo đảm chất lượng cao, an toàn tuyệt đối; «tôi đã nghiên cứu kỹ tình hình rồi đề xuất ra phương án này» (!). Sau đó anh cầm bản số liệu về diễn tập của tôi đang giữ, lên báo cáo trực tiếp với bộ tư lệnh sư đoàn: «Việc này tôi đã đề xuất từ lâu, nay mới thực hiện được».

Đầu năm vừa qua, Cánh lại được cấp trên cho đi học bổ túc. Lại một lần nữa anh đến gặp cơ quan cán bộ, rồi lên gặp đồng chí chính ủy báo báo rất thực thà: « Cấp trên quan tâm, tôi rất cảm ơn, nhưng thôi, tôi có tuổi rồi, lại bị bệnh đau đầu không thể theo học được nữa, đề nghị cho tôi công tác ở đây, được ngày nào hay ngày ấy, một vài năm nữa rồi về thôi ».

Trong khoảng hơn mười năm nay, cứ khi nào cấp trên chiếu cố cho đi học là anh lại báo cáo như vậy, rồi trên cũng « xét » thấy « có tình có lý » (!) nên thôi.

Có lần cơ quan cán bộ không nghe, kiên quyết bắt đi học để nâng cao trình độ mọi mặt cho cán bộ, theo chế độ bồi dưỡng hàng năm. Thì anh lại có bài của anh: Sắp đến ngày đi học, người ta bỗng thấy anh kêu đau đầu (chả là thỉnh thoảng anh vẫn có bệnh thần kinh mà) rồi phải đi quán y một vài tuần. Đến khi quá hạn tập trung rồi, người ta lại thấy anh về công tác như thường.

Nhưng lần này, cũng vẫn đồng chí chính ủy, mà anh đã thuộc quyền gần hai mươi năm nay, ôn tồn nói với anh :

— Thôi đi đi, học được đến đâu hay đến đấy, miễn là đã qua trường về, thì mới bổ nhiệm cậu lên chức được, hoặc về làm tham mưu phó, hay thích xuống làm trung đoàn trưởng thì làm, có chức thì sẽ lại có cấp, cậu lo gì... Thời thế này khác rồi, phải qua trường hiệu không ?

Cánh tự nghĩ: Ủ, thì đi học cũng được, chỉ ngại thời gian học ở trường người ta rèn luyện như chiến sĩ ấy thôi, mệt lắm. Anh vẫn lưỡng lự chưa biết có nên đi hay không ?

Có người bạo miệng nói rằng: « Cho ông ấy đi học thì chỉ lãng phí, tổn công tổn của Nhà nước mà

thời, vì ông ấy cũng không học được, không làm được thì cho nghỉ quách đi để người khác làm». Hoặc là: «Cấp trên cần những ông nghị gât, và cần người võ tay, chứ cần gì người làm được việc» v.v.

+
+ +

Cũng như trường ban Cán, tiểu đoàn trưởng Trúc cũng đã nhiều lần được cấp trên quan tâm cho đi học đề nâng cao trình độ. Tuy tuổi chưa già, sức còn khỏe, béo tốt phương phi, nhưng anh cũng không muốn đi. Với cái vốn văn hóa chưa hết cấp 2 bỏ túc của anh, anh rất ngại học tập, ngại rèn luyện và ngại xa rời cái cương vị «đầu gà» có chức có quyền của anh ở đơn vị, nó có liên quan trực tiếp đến đời sống của bản thân và gia đình anh. Nếu như trường ban Cán đã mười hai năm nằm một cái giường ở một chỗ trên sư đoàn, thì tiểu đoàn trưởng Trúc lại có một kỷ lục độc đáo hơn: suốt cuộc đời trên hai mươi năm bộ đội, trừ một năm đi học trường đào tạo hạ sĩ quan trước đây, còn hầu như anh chỉ loanh quanh đóng quân cách nhà trong khoảng từ năm đến mười ki-lô-mét.

Cứ mỗi lần cấp trên gọi anh lên, đã thông cho anh đi học, anh lại đến gặp cơ quan cán bộ và thủ trưởng phụ trách cán bộ, báo cáo rằng:

«Dạ thưa, rất cảm ơn các thủ trưởng quan tâm ạ». Rồi anh trình bày là tình hình đơn vị hiện nay đang còn mặt yếu này ạ, mặt kém khác kia ạ, rằng đồng chí cấp phó này chưa chỉ huy kỹ thuật quen ạ, hoặc đơn vị đang có những rắc rối này, rắc rối khác ạ, hay đang nợ nần nhiều .. nên xin hoãn lại đến sang năm, đề bồi dưỡng cho đơn vị có trình độ, bồi dưỡng cho đồng chí thay thế có năng

tâm dành thời gian huấn luyện gấp, dù chỉ được mười ngày. Đại đội trưởng Khái lên đề đạt với tiểu đoàn trưởng Trúc, lập tức bị tiểu đoàn trưởng phủ đầu :

— Hay là anh đề tôi báo cáo với trên là đại đội không đủ sức chiến đấu, nên xin hoãn lại không đi nữa?

— Báo cáo, tôi không có ý trốn tránh nhiệm vụ, nhưng tôi không muốn hy sinh xương máu của chiến sĩ một cách vô ích — Khái thẳng thắn cãi lại.

Chính trị viên đại đội 1 cũng lên gặp chính trị viên tiểu đoàn nói những tâm tư lo lắng chính đáng của cán bộ và chiến sĩ. Bộ tư lệnh sư đoàn cũng đã có chỉ thị về huấn luyện khẩn cấp. Ban công binh cứ tôi trực tiếp xuống giúp đại đội tổ chức huấn luyện cho đơn vị.

Trước những yêu cầu chính đáng của dưới, ở cơ sở, rồi chỉ thị của trên bắt buộc, ngay đêm hôm đó, đảng ủy tiểu đoàn 15 phải họp thảo luận, bàn bạc rồi ra quyết nghị « phải tạo mọi điều kiện thuận lợi, ưu tiên nhất cho đại đội 1 đi tốt, đánh thắng ». Rồi thủ trưởng tiểu đoàn phải đáp ứng mọi đề nghị thích đáng của đại đội 1. Cụ thể là :

Dùng lực lượng của tiểu đoàn để làm mọi công tác chuẩn bị hành quân cho đại đội 1, dành thời gian cho đại đội 1 huấn luyện. Bổ sung tăng cường một số tiểu đội trưởng đã qua trường hạ sĩ, thành thạo bố trí mình; tập trung giáo viên, học cụ cho đại đội 1 huấn luyện...

Vậy là chỉ vì không nghiêm chỉnh chấp hành chỉ thị kế hoạch huấn luyện từ trước, nên bây giờ chỉ cử một đại đội đi chiến đấu mà phải làm xáo lộn cả tổ chức biên chế và các kế hoạch của toàn tiểu đoàn. Tất nhiên, tiểu đoàn trưởng Trúc phải ra công

mà chữa cháy vậy, tuy chưa có thể đạt yêu cầu tối được, nhưng vẫn còn hơn là để chiến sĩ ra trận lại chưa biết cách bố trí và tháo gỡ mìn.

Một số chiến sĩ bàn tán xì xào:

— Nước đến chân, các bố mới bắt chúng mình nhảy đây, có mà què cẳng!

— Hay định chôn vùi danh dự của Đại đội 1, của tiểu đoàn?

Nghe những tiếng xì xào đó, tiểu đoàn trưởng Trúc lo lắng thực sự. Anh chạy ngược chạy xuôi, toát cả mồ hôi dề dôn đốc việc chuẩn bị và huấn luyện cho Đại đội 1. Nhưng anh cũng không quên lên sư đoàn gặp cơ quan này, thủ trưởng nọ, dề thanh minh, dề rào trước đón sau, nhờ họ đỡ đôn trước cho anh, nếu tình huống xấu xảy ra.

Vì nó là thiết thực đến xương máu của mình nên cán bộ, chiến sĩ Đại đội 1 đều tập trung tích cực huấn luyện, ra sức luyện tập suốt ngày đêm... Hôm sau, đồng chí phó ban Thành cũng xuống, lại thêm một trợ lý nữa. Anh Thành cùng chúng tôi chia nhau đi sát từng tiểu đội một, uốn nắn từng động tác, từng chiến sĩ, kịp thời trao đổi rút kinh nghiệm, học ngày, rồi còn phải học đêm, trước mặt chỉ tập trung vào loại mìn vướng nổ chống bộ binh, tập chỉ hướng đối thao, không đi tràn lan.

Trên bãi tập của Đại đội 1 lúc này lại có một số chiến sĩ tập quên cả ăn, quên cả ngủ. Thấy họ như chiến sĩ thì đua nhau chôn mìn, gỡ mìn a-b-a-c-i.

« Trước mặt anh là bãi mìn — Anh phải vượt qua nó hoặc là anh làm chủ được nó, hoặc là anh bị nó tiêu diệt ngay trước khi trông thấy nó ».

« Muốn không đổ máu thì phải đổ mồ hôi, phải sôi nước mắt. Một lít máu không chi dãi bằng một lít

mồ hôi, phải gấp hàng trăm, hàng ngàn, hàng vạn lần...».

«Con đường tới bãi mìn đầy chông gai và gian khổ. Chỉ có thể phải đổ nhiều mồ hôi mới không đổ máu».

«Phía trước là bãi mìn, một bãi mìn không biết nói, không biết cử động. Nó nằm đấy, lì lợm và chờ đợi. Nó đang chứa đựng một tiềm năng giết người và phá hủy ghê gớm, bằng những bộ máy tinh vi, xảo quyệt nhất—Nó chỉ đợi hàng những người có bản lĩnh cao hơn nó: giỏi kỹ thuật hơn nó, tinh khôn và gan dạ...»

Anh Thành thường ngồi nói chuyện với các chiến sĩ, bằng những kinh nghiệm chiến đấu, hoặc bằng những lời lẽ kết luận có tính khái quát trên, làm các chiến sĩ dễ nhớ, càng thêm hăng say luyện tập, càng tâm niệm trước giờ ra trận...

Sau hơn một tuần lặn lội, đại đội 1 đã thao tác được một vài loại mìn, tuy chưa thành thạo nhưng bước đầu vẫn có thể có cơ sở để chiến đấu được. Đại đội trưởng Khái bớt lo hơn, tuy nhiên anh vẫn chưa có thể yên tâm được. Đình vậy, lên đó sẽ hay! Anh hy vọng lên biên giới sẽ còn thời gian cho bộ đội huấn luyện thêm ít ngày.

Tiến đại đội 1 hành quân đi xong, tiểu đoàn trưởng Trúc thở phào một cách nhẹ nhõm, nhưng rồi anh bỗng bị ốm. Mấy ngày căng thẳng vừa qua, anh không thể đứng vững được nữa. Nằm trên giường bệnh, một mối lo mới lại xâm chiếm lòng anh. Liệu đại đội 1 có bị đuối về không? Liệu anh em có làm ăn được không? Tiểu đoàn 15 và anh sẽ ăn nói ra sao, nếu như... Anh không muốn nghĩ đến những thất bại nữa.

Quả nhiên, khi hành quân đến vị trí tập kết Y. ở gần biên giới, bộ chỉ huy quân sự tỉnh liền cử một

đoàn cán bộ đến kiểm tra trình độ kỹ thuật chiến đấu của đại đội 1. Cuộc kiểm tra được tiến hành rất nghiêm túc. Kết luận: «Trừ một môn đạt yêu cầu yếu, còn chín môn khác không đạt yêu cầu». Kiến nghị: «Chưa thể sử dụng được, đề nghị trả về huấn luyện. Yêu cầu thay đơn vị khác».

Đại đội trưởng Khái như người chết đứng. Anh xuyết phát khóc, cố kìm mãi mới không bật thành tiếng. Sau đó anh cùng chính trị viên, khăn khăn xin gặp bộ chỉ huy. Anh thành thật báo cáo tình hình của đại đội 1 và của tiểu đoàn 15, cũng như tình trạng chung trong đợt hội thao trước đây của sư đoàn. Các anh bày tỏ nguyện vọng tha thiết của toàn thể cán bộ, chiến sĩ là được ở lại.

Tình hình kiểm tra được diện báo về sư đoàn và lại truyền xuống tiểu đoàn 15. Tiểu đoàn trưởng Trúc phát sốt lên thực sự. Sư đoàn lập tức vừa điện vừa cử anh Thành đến gặp bộ chỉ huy mặt trận, thành thật nhận khuyết điểm và đề nghị mặt trận giúp đỡ tạo điều kiện cho đại đội 1 được ở lại tham gia chiến đấu.

Bộ chỉ huy đành phải thay đổi phương án, sử dụng lực lượng xây dựng tuyến phòng thủ. Cho đại đội 1 lùi về phía sau để huấn luyện. Anh Thành còn đề nghị mặt trận cử một số cán bộ, chiến sĩ ở các đơn vị phía trước đã có kinh nghiệm về giúp đỡ huấn luyện và trao đổi kinh nghiệm thực tế. Anh vừa giúp đỡ đại đội trưởng Khái huấn luyện đơn vị, vừa cùng học tập với các chiến sĩ.

Nghe những tiếng súng quấy rối của bọn phản động Trung Quốc ở biên giới, càng thúc đẩy các cán bộ, chiến sĩ đại đội 1 hăng hái luyện tập đêm ngày, không quản mưa gió, rét buốt, tranh thủ từng phút từng giây. Khí thế thi đua rèn luyện sôi nổi hơn bao giờ hết. Đại đội trưởng Khái dần dần thấy tin

ở chiến sĩ mình, tin ở mình và tin vào đại đội mình có chề chiến đấu được.

Sau ba tuần lễ, đại đội 1 lại trải qua một cuộc kiểm tra thử thách khác nghiệt nữa. Kết quả trong số mười môn kiểm tra, cả mười môn đều đạt yêu cầu, có ba môn khá và giỏi. Kết luận: « Có thể chiến đấu được ». Lúc này đại đội trưởng Khai mới thở một hơi dài, như trút được một gánh nặng. Anh thấy nhẹ nhõm cả người. Chiến sĩ đại đội 1 vui mừng hò reo vang dậy:

— Tiến quân! Đền nợ trên cho tiến quân!

Đáp ứng nguyện vọng của đại đội 1, Bộ chỉ huy mặt trận quyết định điều đại đội ra phía trước làm nhiệm vụ. Lễ tiến quân của đại đội tổ chức vào buổi chiều.

Ngay đêm đó, đại đội 1 ra trận trong tư thế hào hùng vững chắc. Sau gần một tháng ra quân, đại đội đã hoàn thành nhiệm vụ giải đoạn đầu, xây dựng thành công và chốt giữ một trận địa phòng ngự trên giới tương đối vững chắc, đánh địch, ngày nào được nhiều vụ khiêu khích và biệt kích đột nhập của bọn Trung Quốc xâm lược. Được bộ chỉ huy mặt trận biểu dương. Anh em hớn hân: « Cũng may là bộ chỉ huy mặt trận đã lường trước được, luyện tập và chế huấn luyện bổ sung, nếu không thì quân bị thương vong không thể lường hết được!

Kỹ sư Thành trở về sư đoàn báo cáo. Từ đó trưởng sư đoàn đến cơ quan, ai cũng vui mừng. Tiểu đoàn trưởng Trúc lại càng vui hơn. Bài học thấm thía của đại đội 1 vừa qua đã khiến anh lao vào

huấn luyện đơn vị một cách thật sự, và anh còn đề nghị cho anh được tham gia vào đoàn cán bộ đi nghiên cứu học tập thực tế ở biên giới.

Cô Đợi vẫn chờ

Cho đến bây giờ tôi cũng vẫn không hiểu sao, cái thằng Khái lém lỉnh đẹp trai ấy lại có thể yêu cô hàng xóm ở Đồng Sơn được? Phải nói rằng trong bọn tôi nó là thằng có khoa tán gái không ai bằng. Ấy thế mà suốt mấy năm trời, tôi cứ định manh mối dẫn dắt cho nó mấy cô. Nào là một cô sinh viên, bạn của Minh ở trường đại học giao thông mà nó cũng quen từ dạo cùng tôi đến đây giảng bài. Nào là một cô giáo cấp hai dạy ở một trường ngoại thành Hà Nội gần làng nó. Lại cả mấy cô bộ đội, y tá, văn thư ở trường sĩ quan nữa. Nó cứ dửng dưng tất. Ấy thế mà lại bắt mối với cô Đợi, trung đội trưởng dân quân công binh này.

Gần đây, có dịp về công tác ở Đồ Sơn, tôi liền ghé vào thăm cô hàng xóm của cậu ta. Mang theo lá thư của nó gửi tôi, hy vọng sẽ đem cho cô nàng một niềm tin vui bất ngờ. Và tôi sẽ trêu cho cô ta một bữa, đến phải « khai » và « công nhận » mới thôi.

Nhưng chính tôi lại bị bất ngờ. Mọi bí mật của tôi đều đã bị lạc hậu. Thì ra chúng nó đã biên thư cho nhau rồi.

Biết tôi là bạn thân của Khái, cô Đợi liền mang thư của Khái gửi về, cho tôi đọc. Một lá, hai lá, tới ba lá rồi cơ à? Hừ, mồm mép nó thế, mà biên thư

cho cô Dị nó viết cứ lung cà lung cùg, rào trước đón sau. Tôi hỏi Dị:

— Thế cô đã biên thư cho nó chưa?

— Rồi, em biên thư cho anh ấy ngay, cũng ba --
đều rồi nhé!

— Thế đã trả lời nó chưa?

— Trả lời rồi!

— Trả lời thế nào?

Cô gái bỗng đỏ mặt, ngập ngừng:

— Trả lời như anh ấy nói.

— Nghĩa là... — Tôi hỏi dồn.

Cô gái bỗng hóm hỉnh:

— Là Dị... chờ!

— Hay đấy nhỉ! Cô Dị vẫn chờ! Tuyệt!

Chúng tôi cùng cười phá lên. Cô Dị quay lại hỏi tôi:

— Em cho anh xem cái này nhé, hay lắm! Anh đã có chưa?

Cô chạy vào buồng, cầm ra một quả mìn đặt lên bàn. Tôi bỗng reo lên:

— K69 à? Ôi, Dị lấy đâu ra thế này? Quý lắm đấy!

— Của anh Khái gửi về cho em đấy! Chả là vừa qua ở quê em có một anh ở đơn vị ấy được về phép, anh Khái gửi về cho em. Các anh ấy gỡ được của bọn Trung Quốc đấy! Anh biết không, lần trước chúng em học chỉ có lý thuyết chứ không có vật thực K69 này.

— Đúng như thế, bọn tôi cũng rất hiếm loại này. Cả sư chỉ có tôi có một quả làm mẫu, tôi xin từ chiến trường Tây Nam về.

«Ừ, cái thằng Khái cũng kỳ quá nhỉ, ai lại gửi về tặng người yêu một quả mìn bao giờ? Nó lại lập

kỳ lục độc đáo hơn tôi rồi!» — Tôi bỗng nảy ra một ý liền hỏi:

— Cô Dị này!

— Gì cơ ạ?

— Có thể gọi đây là món quà lễ dạm ngõ của lính công binh được đây chứ?

Bỗng từ đâu mấy cô gái vừa vào tới nhà, nghe câu được câu chăng, liền cười phá lên:

— Ôi leo ôi, ai lại mang mình đi hỏi thế này có chết không?

Họ xô vào Dị. Những tiếng dấm nhau thùm thụp xen lẫn tiếng cười tiếng nói vang cả xóm.

8-1979

CA BÊ-TÔNG BUỔI CHIỀU

Chúng tôi ra đi ca khi trời đã gần tối. Vài ngôi sao mọc sớm đã xuất hiện lấp lánh trên bầu trời. Trời ngày ngát trước vẻ đẹp của công trường khi hoàng hôn đang buông xuống. Đèn trong công trường đã bật sáng. Trên cầu công tác, dòng người đang nhộn nhịp như thoi đưa. Tiếng loa đang thông báo :

— Hiện này bê-tông đã đổ được quá nửa khối lượng, chỉ không đến một ca nữa chúng ta sẽ hoàn thành. Các đồng chí đi làm ca tiếp, nhanh chóng ra hiện trường để thay ca...

Tờ kỹ thuật của tôi trực ca đêm nay, gồm có tôi, Hòa khênh và Tâm lùn. Cấp trên rất tin tưởng bọn tôi, cho nên giao hẳn cho một ca toàn quyền coi sóc kỹ thuật. Bọn tôi lấy đó làm niềm vinh dự. Chúng tôi vừa rời ghế nhà trường vào một đơn vị công binh cầu phà, nào có biết những kỹ thuật xây dựng nấp tẻ ra sao. Thế rồi đơn vị chuyển sang làm nhiệm vụ xây dựng kinh tế, chúng tôi được cấp trên lựa chọn cho đi học tập một lớp kỹ thuật ngắn ngày, rồi thực tập làm nhân viên kỹ thuật ở ngay công trường này. Mặc dù vậy, chúng tôi vẫn cố gắng học hỏi, do đó có nhiều điểm kỹ thuật, chỉ nhờ các «thầy» hướng dẫn một vài lần là chúng tôi nắm ngay được. Những lần đổ bê-tông trước, chúng tôi có thể đảm đương được một mình những chỗ khá quan trọng.

Qua những lần đó, kiểm tra chất lượng kỹ thuật, bê-tông khá tốt.

— A, chào nhóm kỹ sư «trẻ»! Đồng chí Sơn, ca trưởng, gọi đùa chúng tôi - Có các cậu thì ca bê-tông tối nay vững đấy! Đến giờ giao ca rồi, ta nên tranh thủ chuẩn bị cho tốt đi!

Các máy trộn đã ngừng hoạt động. Các nhóm thay ca đã có mặt đầy đủ ở các vị trí nhận ca. Sau 15 phút giao ca, chúng tôi bắt tay ngay vào công việc.

Những cỗ máy bê-tông đang đứng im lại bắt đầu chuyển động, với những vòng quay hối hả. Khung cảnh đang im lặng bỗng nhộn nhịp hẳn lên. Những chiếc xe chở bê-tông đã được chuyển đến đổ vào các máng rào rào.

Tôi trèo qua lan can cầu, xuống một cốt-pha, thấy Hòa khềnh đang cùng một tồ đầm dùi làm việc. Nhìn thấy tôi, Hòa mỉm cười gật gật. Nôm nãng điệu cậu ta ra chiều muốn nói: « Ông cứ yên tâm, ông tồ trưởng kỹ thuật của tôi ạ. Hòa khềnh xưa nay luôn hoàn thành nhiệm vụ tốt đấy! ».

Trên cầu công tác, mấy đồng chí đang vừa gặt bê-tông, vừa tán chuyện. Một cậu đang oang oang:

— Nhất định xong sớm các cậu ạ, để thường chỉ tới hai giờ thôi!

— Có chắc không? Một cậu khác hỏi lại.

— Rồi đấy mà xem chúng tớ nói có đúng không? Tớ dám cam đoan với các cậu như vậy, vì tớ tin vào tốc độ đổ bê-tông xưa nay của công trường, đã từng đạt 25 đến 30 mét khối một giờ. Bây giờ dường đi có khó cũng phải đạt được chín đến mười mét khối một giờ. Kề ra đổ bê-tông cũng không lấy

gì làm khó lắm, như mọi người thường nói. Mọi việc cứ trôi chảy và bê-tông đã đổ gần xong. Phía cuối đã dày, mấy chiến sĩ đang cầm bay miết trên mặt cho nhẵn. Tam lùn đã có mặt ở đó rồi. Tôi yên tâm đứng ung dung, ra dáng một anh kỹ thuật trưởng. Chỉ còn đầu trên là chưa dày, thì đã có Hòa khèn túc trực. Chậc! Mà cũng chẳng có gì đâu. Cũng chỉ đổ bê-tông xuống rồi đầm là cùng! Tôi chắc mâm phen này nhất định xong sớm và cảm thấy yên trí. Bỗng đồng chí ca trưởng đứng trên mặt cầu hỏi vọng xuống:

— Thạch! Còn khoảng mấy khối nữa hờ Thạch?

— Rồi anh nhìn tôi, nháy mắt cười có vẻ hài lòng lắm.

— Còn ít thôi. Đại khái còn khoảng hơn hai khối nữa là cùng! — Tuy chưa bấm đo số cụ thể, tôi cứ trả lời như vậy.

Không chờ tôi nói hết câu, đồng chí ca trưởng đã quay về đài truyền thanh. Tiếng đồng chí phàn khởi vang lên:

— Ca bê-tông cuối cùng của ngày hôm nay đã sắp hoàn thành. Chỉ còn hơn hai khối nữa là hoàn chỉnh. Mỗi máy, các đồng chí trộn thêm ba mẻ nữa rồi cho máy nghỉ.

Hòa khèn vội đến gặp tôi, nói:

— Phải hơn bốn khối nữa anh ạ! Thế ai báo còn hai khối nữa đấy, anh ra báo lại cho các máy trộn đi!

— Mình báo đấy! Thì cũng chỉ còn hơn hai khối nữa thôi, dào đâu ra hơn bốn khối? Cứ nhìn khoảng cách chiều dài còn lại và xem chiều sâu của các vệt đầm là tính toán ra chứ, làm gì phải đo cụ thể. Cậu cứ yên trí, xong đến nơi rồi đấy!

Hòa không trả lời tôi, đi về phía máy dầm, chắc là phục lăm mũi về cách do đặc của tôi. Chả là mấy lần trước, đồng chí ca trưởng đã nói với tôi về cách do. Tôi bước lại gần tờ máy dầm, thấy Hòa khèn dang trên máy có 202 — đàn công thủy lợi — đang nhét giấy ở kẽ ván tầng dưới, cười khúc khích với nhau :

— Các em ơi, cần thận, đừng mãi nhìn các anh mà ngã xuống thì khổ các anh đấy !

— Cảm ơn các anh đã quá lo lắng đến chúng em ! Các anh cứ lo sao cho tốt công việc. Còn riêng anh đứng cho chắc vào. Chớ liếc ngang liếc dọc, ngã xuống lại gãy mất răng và vỡ bê-tông thì khổ đấy !
— Một cô gái có đôi mắt rất nghịch và mặc chiếc áo màu tím trả lời.

Nghe đến đó, Hòa khèn dang cười, mím ngay môi lại cho kín chiếc răng khèn và trèo nhanh lên mặt cầu giữa những tiếng cười giòn tan của mấy cô gái. Cô áo nâu bảo cô áo tím :

— Cái Hiền nói quá lời dè anh ấy tự ái !

Chộp được tên cô áo tím, tôi lên tiếng :

— Cô Hiền ơi, cô tên là Hiền mà chả Hiền tý nào cả, phải tên là Chanh thì mới đúng ! Thế là cô đã giải khát cho anh bạn tôi một bữa ra trò rồi đấy !

Không phải đợi lâu, cô gái lên tiếng luôn :

— Vàng tên thế cũng được, vốn dĩ mà ! Thế anh có cần giải khát không, em sẵn sàng giải khát cho cả anh nữa đấy !

« Cô gái này ghê thật ! » Tôi nghĩ thầm và định tìm một câu trả lời thì thấy phía sau xôn xao cả lên :

— Ồ, sao lại ngừng cả lại thế này nhỉ? Chưa xong mà đã kêu gào vệ sinh?

— Máy ông kỹ thuật đâu, ra gọi bê-tông về đây mau lên, còn đến hai khối nữa chứ ít à?

Tôi vội vã quay lại nhìn vào cốt-pha. Ồ, sao lại thế này nhỉ? Còn khoảng hơn hai khối nữa thật! Tôi lưỡng cống, dò cả mặt khi thấy ngoài kia, « 202 » đang í ới gọi nhau ra về. Lập cập trèo lên mặt cầu, chạy về dài chỉ huy, thấy đồng chí ca trưởng, tôi báo cáo luôn:

— Báo cáo đồng chí ca trưởng, bê-tông bây giờ vẫn còn nhiều, đề nghị đồng chí cho gọi « 202 » lại đề dồ tiếp.

— Còn bao nhiêu? Đồng chí nói rõ ra!

— Qua ánh điện tôi thấy đã có sự bối rối hiện trên nét mặt đồng chí ca trưởng.

— Báo cáo, còn hai khối nữa ạ!

— Còn hai khối? Hừ, đồng chí báo cáo kiểu gì đấy? Lúc này hai khối, bây giờ lại hai khối! Làm ăn như thế có bằng giết nhau không? Lúc nào cũng qua loa đại khái, không chú ý tới công việc, cứ tưởng mình làm trời được rồi. Chuyện này người ta không cuốc mặt cả tôi lẫn các anh ra ấy à?

Với dáng điệu vội vã, đồng chí ca trưởng bước nhanh về hố móng. Tôi lật dật chạy theo. Tiếng máy cẩu linh đăm bàn tán:

— Mọi hôm ông Sơn ông ấy đi sâu sát thế mà hôm nay chỉ ngồi một chỗ ôm lấy cái dài mà la hét, cho nên mới ra nông nổi này đây.

— Ừ mà phải, mấy bữa trước các bố được khen mà, tưởng như thế là ghê gớm lắm, khinh tuốt tất cả, thì bây giờ « cháy nhà mới ra mặt chuột ».

— Còn mấy ông kỹ thuật nhà ta thì sao? Mới tập tọng mà đã đòi dỡ ông dỡ thặng, cứ ra cái điều ta đây biết nhiều, hiểu nhiều đây. Có ông còn chưa có lấy một mảnh giấy chứng nhận sơ cấp kỹ thuật, mà đi đâu cũng cứ khoe khoang ta đây có bằng kỹ sư này, kỹ sư nọ.

Thấy chúng tôi đến, tốp chiến sĩ im lặng. Hòa khèn và Tâm lùn cũng đứng lặng suy nghĩ.

Đồng chí ca trưởng soi đèn vào hố móng rồi quát toáng lên:

— Hừ, còn như thế này mà lại báo cáo là hai khối à? Làm ăn kiểu quan liêu đại khái này, có bằng giết người ta không? thước dẫu, sao không đo, sao không tính toán mà lại ước lượng đại khái thế này? Chưa làm tớ đã đòi làm thầy rồi...

Tôi đứng im lặng. Hòa khèn lên tiếng:

— Báo cáo, tôi đã báo với đồng chí Thạch ngay từ đầu là phải còn khoảng bốn khối, nhưng đồng chí Thạch gạt đi..

Tôi cứ im lặng nhận nại nghe mọi người nói. Chắc chuyện này Hòa khèn tha hồ trả thù mình đây! Tôi nhớ lại, mới lần trước thôi, giữa tôi và Hòa đã có một va vấp kỹ thuật với nhau. Lần ấy Hòa được cử trực kỹ thuật ở một ca bê-tông, tiến độ thi công đang tốt thì xảy ra chuyện bất ngờ: ván khuôn bị hở, mà Hòa không biết cách xử trí, vì Hòa chưa hiểu cấu tạo của thành cốt-pha ra sao. Đáng lẽ lúc đó tôi phải bình tĩnh giải thích nhẹ nhàng cho Hòa hiểu, nhưng tôi đã không làm thế mà cứ to tiếng, vì muốn lên mặt với mấy cô gái gần đây:

— Cậu là kỹ thuật hay là gì mà cứ dè thế này làm? Cậu không biết ván khuôn hở à?

— Tại tôi không biết cấu tạo của thành cốt-pha ở phía dưới, — Hòa thành thật trả lời — cho nên cũng không biết là khuôn ván bị hở.

Rồi sau đó, khi họp tổ kỹ thuật tôi đã nặng lời buộc tội cho Hòa trước mặt các thủ trưởng và nhiều người...

— Biết sao không làm, bây giờ lại còn nói tôi biết thế này, tôi biết thế kia, định đổ trách nhiệm lên đầu một mình tôi ư? — Tôi bực tức nói với Hòa.

— Không làm đi à? Hừ, thật nực cười, lúc nào ông cũng lên mặt ta đây tổ trưởng kỹ thuật, lên vạy lên cánh với chị em. Ông không ở đây mà nghe người ta chửi vào mặt cả lũ: «Nào là các «kỹ sư trẻ» nhà ta cứ như các ông tướng con hết lượt ấy, làm thì chẳng ra gì, còn ve ve vãn vãn con gái». Ông cứ đề cho tôi đo cụ thể, thì bây giờ cũng gần xong rồi, chả phải đứng cãi vã nhau làm gì ở đây cho mệt người.

— Nhưng cái căn bản là tốc độ đổ bê-tông của công trường ta tương đối nhanh nên tôi sợ thừa như mấy lần trước. — Tôi cố biện bạch cho những thiếu sót của mình, tất nhiên tôi cũng đã hiểu vì sao xảy ra chuyện này.

— Ông bảo thủ lắm ông Thạch à! — Tam lùn lên tiếng — Ai mà chả có sai lầm? Thì rõ ràng sai lầm này của tổ kỹ thuật chúng ta là làm chưa đến nơi đến chốn. Bây giờ cãi vã nhau cũng vô ích, hãy cùng nhau bàn cách khắc phục đề tiếp tục hoàn chỉnh phần việc còn lại.

Tôi hỏi đồng chí ca trưởng:

— Làm thế nào bây giờ hả thủ trưởng? Hay ta lên loa gọi các chị em 202 lại làm nốt công việc.

— Gọi? Không thể làm thế được! Đồng chí ca trưởng trả lời — Đã tuyên bố xong rồi, người ta về, còn mặt mũi nào gọi họ lại nữa-kia chứ! Thôi, bây giờ tất cả các đồng chí còn lại ở đây, ta tổ chức nhau làm tiếp tục vậy.

Nghe đến đó, mấy chiến sĩ trẻ nhao nhác:

— Ai thông báo sai thì ở lại mà làm. Chúng tôi không thể đảm đương được phần việc của nhiều người. Ai làm thì làm, còn chúng tôi về!

— Thế mà cũng đòi làm kỹ thuật, tinh với chả toan thế nào mà dè sai bại khối bê-tông? Thôi, xin thôi cho được việc. Thật các ông chả biết thương anh em tý nào cả!

— Thôi các đồng chí ạ! Đồng chí ca trưởng lên tiếng — Sự việc xảy ra không đúng với chúng ta dự kiến. Bây giờ trước mắt là cùng nhau hoàn chỉnh nhiệm vụ đi, còn những gì thiếu sót chúng ta họp kiểm điểm sau. Mỗi đồng chí chúng ta cùng cố gắng thêm.

— Cố gắng? chúng tôi cũng cố gắng nhiều rồi chứ không phải không. Không. Lần này chúng tôi không cố được, vì sức khỏe chúng tôi có hạn. Anh nào cố được thì ở lại mà cố với mấy ông « kỹ sư trẻ » và cả với ông chỉ huy quan liêu, dè khiêng nốt phần việc còn lại. — Cậu Hải, một cậu bướng có tiếng ở tổ dân, trả lời.

— Ừ, thì sửa sai cũng được. Nhưng kỹ thuật làm sai, chỉ huy làm sai lại bắt cấp dưới ề lưng ra sửa, còn bản thân kỹ thuật, bản thân chỉ huy có chịu sửa đâu? Lần nào cũng chỉ gật đầu nhận khuyết điểm dè rút kinh nghiệm là xong. Làm sai bét ra lại cứ kêu gào người ta, bắt người ta phải tin tưởng ở kỹ thuật, tin tưởng ở chỉ huy. Công trường này

thiếu gì kỹ sư, thiếu gì ca trưởng mà phải dùng mấy cái ông ba hoa ấy!

Tôi cứ lặng im nhẫn nại nghe mọi người nói, mặt nóng bừng. Chắc chuyện này họ tha hồ được trả thù tôi thoải mái vì những xích mích kỹ thuật trong thời gian qua. Từ «kỹ sư trẻ» mà Hải dùng dè mĩa mai tôi, sao mà sâu cay thế! Tôi giận Hải. Giận cả Hòa nữa. Cùng tỏ kỹ thuật với nhau khi gặp phải «hoạn nạn» không nói cho nhau một vài câu gỡ gạc, lại còn vùng vằng thế này, thế khác. Thế là uy tín của tôi và cả tỏ kỹ thuật đối với cấp trên đã bị giảm sút. Vừa giận bạn, vừa giận mình, tôi ngời bệt xuống đồng ván, hai tay ôm lấy đầu.

Đồng chí ca trưởng lên tiếng:

— Thôi, chúng ta không cãi vã nhau làm gì nữa. Đằng nào, chúng tôi cũng khuyết điểm rồi! Muốn hay không, chúng ta cũng phải làm nốt phần việc còn lại, thà cứ cùng nhau làm đi cho xong chuyện. Bây giờ chúng ta bắt tay vào làm luôn. Các đồng chí cào gạt và đảm giao dụng cụ cho kỹ thuật đảm nhận, còn các đồng chí chờ bê-tông với một số «202» còn lại.

— Ủ, nói thế cũng được. Nào, quay lại làm đi, các cậu ơi!

Có tiếng con gái lao xao đi đến. Tôi ngẩng đầu lên thì thấy mấy cô gái đã đến ngay trước mặt, và không khỏi ngạc nhiên, vẫn cô Hiền áo tím ban nãy. Cô bước lạ gần đồng chí trưởng ca, nói:

— Báo cáo đồng chí ca trưởng, tôi đến đề nghị đồng chí cho chị em tôi tham gia cùng làm với các anh bộ đội cho chóng xong công việc. Chúng tôi đã sắp xếp xong, song nghe lảng máng là chưa xong nên chúng tôi quay trở lại.

Tôi mừng quá, đứng dậy nói :

— Cảm ơn cô Hiền và các cô đã có lòng tốt đến giúp đỡ chúng tôi. Quả là chúng tôi có sai sót nên đến nông nỗi này. Phiền các cô quá!

— Không phiền thì cũng chẳng được đâu anh ạ! Chúng em không quay lại thì có sáng mai vẫn chưa xong. Liệu hồn, lần sau chị em bỏ rơi thật đấy!

Mấy chiến sĩ định không làm bỏ về, thấy mấy cô gái quay lại làm giúp, bảo nhau :

— Thôi, ta ở lại cùng làm với mọi người đi. Nói thế dè cho các ông ấy biết bận sau làm cho đến nơi đến chốn.

Hải lên tiếng : _

— Làm đi! — Rồi cậu ta nắm ngay hai càng xe cút kít xóc lên và đẩy nhanh về phía trạm trộn.

Ngoài kia, máy trộn đang tiếp tục chuyển động, vẫn những vòng quay hối hả. Đã thấy mấy cô gái đẩy những xe cút kít đẩy vừa bê-tông lên, tôi cầm lấy chiếc cào mái miết cào vừa bê-tông xuống. Khi ngang lên bắt gặp ánh mắt của Hiền đang nhìn tôi dịu dàng, tươi tắn. Tôi cảm thấy xấu hổ với những ý nghĩ không tốt vừa qua. Hiền nhìn tôi mỉm cười, rồi đẩy mạnh chiếc xe lao vào dòng người hối hả, thấp thoáng bóng áo nâu, áo trắng, có xen vào màu áo xanh của các chiến sĩ.

Dòng người chuyển bê-tông cứ càng ngày càng đông dần. Thì ra khi thấy máy trộn bê-tông vẫn tiếp tục làm việc, các đồng chí « 202 » đều gọi nhau quay lại làm giúp bộ đội. Cậu Hải và Hòa, tuy chưa đẩy xe cút kít bao giờ, nhưng cũng cố gắng đi nhanh. Mấy cô gái vừa đến đây thay cho Hải và Hòa :

— Các anh để chúng em đẩy cho. Lái không quen khéo lại đỡ xe, vãi hết bê-tông đấy! Nào... Ờ tránh ra, tránh ra...

Có các cô gái cùng làm với chúng tôi, không khí lại sôi nổi hẳn lên như chẳng có chuyện gì xảy ra.

Bên cạnh tôi, Hòa và Tâm đang mài miết dầm. Vì chỉ còn một máy dầm, nên Hòa và Tâm phải thay nhau dầm liên tục, mồ hôi đã ướt dẫm lưng áo hai người. Tôi bắt gặp ánh mắt của Hòa đang nhìn tôi động viên. Tôi phấn khởi hẳn lên, và hiểu Hòa, Tâm tuy có gay gắt trong đấu tranh phê bình những thiếu sót của tôi, nhưng cũng sẵn lòng cùng tôi khắc phục những sai sót đó.

Đồng chí ca trưởng bây giờ cũng luôn chân luôn tay, lúc đẩy giúp xe này, lúc đỡ giúp xe kia, mồ hôi ra ướt dẫm lưng áo.

Thế là phần việc còn lại đã hoàn thành. Mọi người đều vui vẻ, dường như quên đi những chuyện xảy ra lúc nãy. Dưới ánh điện, thấy mái tóc hoa râm của đồng chí ca trưởng ướt dầm, bết trên vầng trán có nhiều nếp nhăn ưu tư, lòng tôi trào lên niềm xúc động và hối hận: « Ồ, nếu mình làm tốt ngay từ đầu thì đâu đến nỗi để cho mọi người vất vả. Nhất là đồng chí ca trưởng đáng tuổi của cha mình, phải chịu gách vác lấy một nhọc vào người ». — Tôi cứ đứng tần ngần suy nghĩ.

Bỗng có tiếng Hải gọi:

— Về nghỉ đi anh Thạch ơi, để mai có sức tiếp tục làm việc.

Tôi đi bên Hải mà cảm thấy lòng mình nặng trĩu. Tiếng loa trên công trường đang biểu dương ca lao động cuối cùng của chúng tôi đã hoàn thành nhiệm vụ. Và một giọng con gái ấm áp cất lên:

«...Anh kể cho em nghe về công trường Vĩnh Bảo
Đồng đất quê hương mình, em có hay chăng?...».

Đó là giọng Hiền, danh ca trên công trường này,
được mọi người ưa thích. Cô đang hát bài «Nhớ về
Vĩnh Bảo Hải Phòng» của kỹ sư trưởng Nguyễn
Lương vừa sáng tác.

Tiếng hát đã làm giảm nỗi buồn nặng nề trong
lòng tôi.

Đồ Sơn, tháng 6 năm 1982